

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ ЮРИДИЧНИЙ
КАФЕДРА ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри цивільного
права та процесу
факультету юридичного
Львівського національного
університету імені Івана Франка
(протокол № 4 від 02 грудня 2024 р.)

Завідувач кафедри цивільного права
та процесу
_____ проф. Володимир КОССАК

**СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗОБОВ'ЯЗАННЯ В СІМЕЙНОМУ ПРАВІ»,**

що викладається в межах ОПН «Право»
другого магістерського рівня вищої освіти для здобувачів з
спеціальності 081 «Право»

Львів – 2024 рік

Назва курсу	Зобов'язання в сімейному праві
Адреса викладання курсу	вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	кафедра цивільного права та процесу
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»
Викладачі курсу	Верес Ірина Ярославівна, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права та процесу
Контактна інформація викладачів	iryna.veres@lnu.edu.ua http://law.lnu.edu.ua/employee/veres-iryna-yaroslavivna, кафедра цивільного права та процесу
Консультації по курсу відбуваються	Консультації відбуваються згідно графіку, який затверджується на кафедрі цивільного права та процесу
Сторінка курсу	https://law.lnu.edu.ua/course/zahyst-v-smeinomu-pravi-notariat
Інформація про курс	Актуальність вивчення дисципліни «Зобов'язання в сімейному праві» зумовлена необхідністю для підля високваліфікованого юриста знань про зобов'язання подружжя, батьків та дітей, особливості зобов'язальних відносин, які виникають у разі встановлення патронату над дитиною, влаштування дітей до прийомної сім'ї, дитячого будинку сімейного типу. дослідження зобов'язань, які винакають у разі встановлення факту спільного проживання однією сімєю без реєстрації шлюбу, у випадку застосування допоміжних репродуктивних технологій. Особлива увага присвячена деліктним зобов'язанням батьків.
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Зобов'язання в сімейному праві» є вибірковою дисципліною з спеціальності <u>Право 081</u> для освітньої програми <u>Право</u> , яка викладається в 2 семестрі магістратури.
Мета та цілі курсу	Метою вивчення вибіркової дисципліни «Зобов'язання в сімейному праві» є дослідження теоретичних та практичних проблем правовідносин між учасниками сімейних відносин, а також вивчення теоретичних положень та вироблення навичок практичного застосування знань і норм чинного законодавства у цій сфері. Завданням вивчення дисципліни є аналіз актів цивільного законодавства України, актів вищих судових інстанцій, навчальної та монографічної літератури, вирішення аналітичних завдань та практичних казусів

	відповідно до програми навчальної дисципліни; навчити студентів застосовувати теоретичні положення на практиці.
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дякович М.М. Сімейне право України: навчальний посібник / М.М. Дякович. – Харків : ЕКУС, 2022. – 416 с. 2. Менджул М.В. Порівняльне сімейне право : навчальний посібник / М.В. Менджул. – Ужгород : «РІК-У», 2021. – 296 с. 3. Дзера О.В., Боднар Т.В. Сімейне право України: підручник / О.В. Дзера, Т.В. Боднар. – Суми : Юрінком Інтер, 2020. – 520 с. 4. Науково-практичний коментар. Сімейний кодекс України / за заг. ред. Т. В. Боднар, О. В. Дзери. – Київ : Юрінком Інтер, 2020. – 552 с. 5. Ватрас В.А. Джерела сімейного права. Дис. на здобуття наук. ступ. доктора юридичних наук. Тернопіль, 2020. <p>Додаткова література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Цивільний кодекс України // Відомості Верховної Ради України від 03.10.2003, 2003 р., № 40, Ст. 356. 2. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 21–22. – Ст. 135. 3. Цивільний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України від 18.03.2004, 2004 р., № 40-41, 42, Ст. 492. 4. Про нотаріат: Закон України від 2 вересня 1993 року // Відомості Верховної Ради України 1993 р., № 39, Ст. 383. 5. Рішення КС України у справі за конституційним поданням Верховного Суду про відповідність Конституції України (конституційність) частини четвертої статті 75 Сімейного кодексу України від 29.10.2024 року. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va01p710-24#Text 6. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004 7. Про затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 081 Право для другого (магістерського) рівня вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 р. № 643. Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/07/21/081-pravo-bakalavr-644-20.07.2022.pdf 8. Дякович М.М. Правова природа заповіту подружжя за законодавством України // Legal Nature of the Will of Spouses under the Legislation of Ukraine // Journal of Advanced Research in Law and Economics; Craiova Vol. 9, Iss. 5(35), (Fall 2018). P. 1637-1642. (Scopus) 9. Ромовська З.В. Українське сімейне право: підручник [для студ. вищ. навч. закл.]. – К.: Правова єдність, 2009. – 500 с. 10. Красицька Л.В. Проблеми здійснення та захисту особистих та майнових прав батьків і дітей: [монографія]. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. 628 с. 11. Дякович М.М. Охорона і захист сімейних прав і інтересів нотаріусом: [монографія]. К.: Істина, 2014. 520 с. 12. Розгон О.В. Договори в сімейному праві України: монографія, Київ: Ін Юре, 2018. 301 <p>Аліменти. Актуальне законодавство та судова практика./ С.В. П’єтков, Д.В.</p>

	<p>Журавльов, О.Ю. Дрозд, В.Г. Дрозд. ЦУЛ., 2021, 342с.</p> <p>13.Сафончик О.І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики.- Фенікс,2018.- 378с.</p> <p>14.Масюк В.В., Німашук М.Д. Позбавлення батьківських прав: юридичні аспекти – К. : Право, 2020, 246с</p> <p>15. Нікітюк О.М. Охорона та захист права спільної власності подружжя: нотаріат, суд, виконавче провадження. К.: Алерта, 2018. 208с.</p> <p>16.Верес І.Я. Проблеми правового регулювання сурогатного материнства. Адвокат. 2013. № 3(150). С.27-31.</p> <p>17. Верес І. Я. Недійсність шлюбу: порівняльний аналіз Сімейного кодексу України та сімейного законодавства інших держав. Право України. – 2013. – № 10. – С. 97-10.</p> <p>18. Актуальні проблеми сімейного права. Матеріали I міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті доктора юридичних наук, професора, члена-кореспондента НАПрН України Жилінкової Ірини Володимирівни, м. Харків, 12 квітня 2024 року. https://nauka.nlu.edu.ua/nauka/wpcontent/uploads/2024/06/aktualni_problemy_simejnogo_prava_mater_konf_zhylinkovoyi_i_v_12.pd</p> <p>19. Tur O., Kravchyk M., Polonka I., Levytska O., Pshoniak M. Theoretical problems of the legal nature of the loan agreement and its correlation with the credit agreement/ Estudios de Economia Aplicadathis. Spain, 39(6). 2021. DOI: 10.25115/eea.v39i6.5329. P.1-13.(Scopus)</p> <p>20. Scherpe J. M. European Family Law / Jens M. Scherpe., 2018. – 1408 с.</p>
Тривалість курсу	___120_____ год.
Обсяг курсу	Денна форма: 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять. Самостійна робота -88 годин.
Очікувані результати навчання	<p>Після завершення цього курсу студент буде :</p> <ul style="list-style-type: none"> - Знати: <ul style="list-style-type: none"> правові засади захисту права на шлюб; сімейних прав та інтересів шляхом припинення шлюбу; речових прав подружжя; права подружжя на утримання; особистих немайнових та майнових прав батьків та дітей; прав дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. - Вміти: <ul style="list-style-type: none"> правильно застосовувати законодавство, що регулює сімейні відносини; аналізувати судову практику та правову доктрину; - моделювати варіанти вирішення правових спорів;складати проекти договорів та інших документів; ефективно взаємодіяти з аудиторією і в команді, презентувати ідеї, проводити обговорення проблемних питань щодо захисту учасників сімейних відносин; обирати та застосовувати необхідні способи захисту сімейних та прав та інтересів, які передбачені СК України та ЦК України.

	<p>Вивчення навчальної дисципліни «Захист в сімейному праві» спрямовано на розвиток у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:</p> <p>Очікувані інтегральні компетентності:</p> <p>Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності</p> <p>Очікувані загальні компетентності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 3.Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 4.Здатність бути критичним і самокритичним. 5.Здатність працювати в команді. <p>Очікувані спеціальні (фахові) компетентності:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи України. 2.Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, цивільне і цивільне процесуальне право 3.Здатність застосовувати правові принципи та доктрини . 4.Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції. 5.Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ. 6.Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації. <p>Нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини. 2.Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. 3.Знати та розуміти основи права Європейського Союзу. 4.Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю. 5.Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему. 6.Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права. 7.Використовувати комп'ютерні програмами, необхідні у правничій діяльності. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди. 8.Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи. 9.Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів. 10.Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях. 11.Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.
Ключові	Сімейні правовідносини, захист, охорона, сім'я, шлюб, материнство,

слова	батьківство, шлюбний договір, припинення шлюбу, розірвання шлюбу, особисті немайнові права, майнові права, діти-сироти, діти, позбавлені батьківського піклування, позбавлення батьківських прав, відібрання дитини без позбавлення батьківських прав, опіка, піклування, патронат, прийомна сім'я, дитячий будинок сімейного типу.
Формат курсу	Очний /заочний
	Проведення лекцій, лабораторних робіт та консультації для кращого розуміння тем
Теми	<p>ТЕМА 1. Загальні положення про зобов'язання у сімейному праві. Поняття та особливості зобов'язання у сімейному праві. Види зобов'язань у сімейному праві. Застосування ЦК України до зобов'язань, які виникають у сімейних правовідносинах.</p> <p>ТЕМА 2. Зобов'язання подружжя про утримання. Присудження аліментів одному з подружжя. Право одного з подружжя на утримання. Способи надання утримання одному з подружжя. Договір подружжя про надання утримання. Визначення розміру аліментів одному з подружжя за рішенням суду. Припинення права одного з подружжя на утримання. Позбавлення права на утримання або обмеження його строком.</p> <p>Присудження утримання дружині під час вагітності та у разі проживання з нею дитини. Присудження утримання чоловіку у разі проживання з ним дитини. Присудження утримання тому з подружжя, з ким проживає дитина-інвалід.</p> <p>Присудження утримання після розірвання шлюбу. Право на утримання після розірвання шлюбу. Способи надання утримання одному з подружжя. Договір подружжя про надання утримання. Визначення розміру аліментів одному з подружжя за рішенням суду. Припинення права одного з подружжя на утримання. Позбавлення права на утримання або обмеження його строком.</p> <p>ТЕМА 3. Зобов'язання батьків про утримання дітей. Способи виконання батьками обов'язку утримувати дитину. Розмір аліментів та тимчасової державної допомоги. Договір між батьками про сплату аліментів на дитину. Договір про припинення права на аліменти у зв'язку з набуттям права власності на нерухоме майно. Визначення заборгованості за аліментами, присудженими у частці від заробітку (доходу) Відповідальність за прострочення сплати аліментів. Відповідальність за прострочення оплати додаткових витрат на дитину</p> <p>ТЕМА 4.Зобов'язання дітей про утримання батьків Підстави виникнення обов'язку повнолітніх дочки, сина утримувати батьків. Звільнення дочки, сина від обов'язку утримувати матір, батька. Визначення розміру аліментів на батьків.</p> <p>ТЕМА 5. Зобов'язання осіб, які проживають однією сім'єю без реєстрації шлюбу. а Встановлення факту проживання однією сім'єю. Зобов'язання осіб, які проживають однією сім'єю без реєстрації шлюбу про утримання.</p> <p>ТЕМА 6. Договірні зобов'язання у сфері влаштування дітей, які позбавлені батьківського піклування. Договір про патронат над дитиною. Договір про влаштування дітей до прийомної сім'ї. Договір про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу.</p>

	<p>ТЕМА 7. Зобов'язання у сфері допоміжних репродуктивних технологій. Договір про застосування допоміжних репродуктивних технологій. Договір сурогатного материнства.</p> <p>ТЕМА 8. Зобов'язання про відшкодування шкоди в сімейному праві Боргові зобов'язання подружжя. Підстави та умови виникнення зобов'язання батьків про відшкодування шкоди, завданої дитиною. Види цивільно-правової відповідальності батьків. Підстави звільнення батьків від відповідальності. Відшкодування шкоди батьками, позбавленими батьківських прав.</p>
Підсумковий контроль, форма	Залік (денна форма, заочна форма); письмовий
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з теорії держави та права, конституційного та цивільного права, достатніх для сприйняття категоріального апарату (право на сім'ю, спільна сумісна власність, поділ майна, шлюбний договір, опіка та піклування як форма влаштування дітей, що позбавлені батьківського піклування тощо); для розуміння джерел правового регулювання сімейних відносин _____
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекційні заняття з використанням презентацій. Практичні заняття у формі дискусій. Тьюторський супровід студентів.
Необхідне обладнання	Під час лекційних занять використовується програмне забезпечення
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> • модуль: 50% семестрової оцінки; максимальна кількість балів <u>50</u> <p>Підсумкова максимальна кількість балів <u>100</u></p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані під час практичних занять, при написанні модульних робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнень на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в</p>

	цілях не пов'язаних з навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.
Питання до заліку чи екзамену.	https://law.lnu.edu.ua/course/zahyst-v-smeinomu-pravi-notariat
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.